

Huvudman

BOTKYRKA KOMMUN
medborgarcenter@botkyrka.se

Beslut

Datum 2026-06-29

Dnr SI 2026:4276

Sida **1 (7)**

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Kvarnhagsskolan i Botkyrka kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Botkyrka kommun en anmärkning avseende brister rörande att neka obehöriga tillträde. Botkyrka kommun ska senast den **6 oktober 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2026:4276) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 genomfört en riktad tillsyn av Kvarnhagsskolan med huvudman Botkyrka kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Kvarnhagsskolan följer gällande bestämmelser om säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte avseende beredskapsplan, löpande arbete för att säkerställa beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om sådana situationer samt åtgärder för att neka obehöriga personer tillträde till skolenheten under den tid verksamheten pågår.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, personal och rektorn samt observationer på skolenheten den 20 maj 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, såsom beredskapsplan och rutiner. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Beredskapsplan

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens "Kommungemensam plan för beredskap vid våldssituationer". Rektorn uppger att planen är utarbetad för Kvarnhagsskolan och gäller för innevarande läsår och den ska årligen revideras. Vidare säger rektorn att hen behållit namnet på planen så som det är i mallen från huvudmannen trots att den nu är på skolenhetsnivå. I skolans plan finns rutiner för hur man ska agera vid en våldssituation och hot om våld. Det framgår bland annat hur personal ska agera förebyggande, men även hur de ska agera vid olika typer av akuta hot- och våldssituationer. Av planen framgår även att elever ska informera vuxna vid upplevda hot eller vid våld.

Det framgår av planen att det finns en roll- och ansvarsfördelning där förebyggande åtgärder anges för arbetsgivare, medarbetare, skyddsombud och elever. I planen finns en beskrivning av olika ansvarsområden som exempelvis skolans krisledningsgrupp, rektorn och huvudmannen ansvarar för.

Löpande arbete för att säkerställa beredskap

Identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter

Av skolenhetens plan framgår att de minst en gång per år ska göra en riks- och sårbarhetsanalys för att identifiera brister. Rektorn uppger att sårbarhetsinventering sker en gång per år. Den genomförs parallellt med

arbetet med planen om hot och våld. Detta arbete görs framförallt av rektorn och skyddsombudet för skolan.

Av intervju med personal och rektorn framgår att personalen efter övningar kring våldssituationer alltid har samtal och skriver ner förslag på förbättringar, vilket sedan delges skolledningen. Lärarna ger exempel på vad som har åtgärdats efter övningar för att minska säkerhetsriskerna och sårbarheterna. Rektorn bekräftar att det vidtas åtgärder när de identifierat risker och sårbarheter. Vidare säger lärarna att de alla har fått fundera kring utformning av sina klassrum och vad som kan förändras för att minska sårbarheten. Rektorn uppger även att de återkommande arbetar med att identifiera risker genom olika diskussioner med exempelvis socialtjänsten och polisen vilket kan leda till revideringar i planen.

Information till personal och elever

Rektorn uppger att personalen ges information om skolenhetens plan i början av läsåret samt kontinuerligt när planer och rutiner revideras. Enligt rektorn är det tydligt för personalen hur de ska agera vid en allvarlig hot- eller våldssituation. Personalen bekräftar under intervjun att de känner till planen samt hur de ska agera vid en allvarlig hot- eller våldssituation.

Eleverna uppger i intervju att deras lärare har gått igenom planen med dem om hur de ska agera vid händelse av en allvarlig våldssituation. Eleverna säger att de pratat om olika situationer och att de ska agera olika beroende på händelse. Intervjuad personal säger att de gått igenom planen med eleverna. Personal och rektorn säger att först går personalen igenom planen med elevrådet och sedan tas informationen upp i samtliga klasser. Rektorn säger att de har gjort en avvägning hur mycket information som eleverna ska delges.

Utbildningsinsatser och övningar

Det framgår av skolans plan att det finns en fortbildningsplan med återkommande utbildningsinsatser och övningar för skolans personal. Vidare framgår det att personalen minst en gång per år ska göra skyddsövning för att testa förmågan till snabbt agerande vid inrymning och utrymning. De ska även ha teoretisk genomgång av hur de ska agera vid en våldssituation eller hot om våldssituation vid minst ett tillfälle per år. Personal bekräftar att utbildningsinsatser och övningar har genomförts och uttrycker i intervju att det är bra att de genomför övningar upprepade gånger för att de ska känna sig säkrare. Rektorn uppger att de följer fortbildningsplanen både gällande utbildningar och övningar.

Vad gäller övningar med elever så övas utrymning vid brand under läsåret. Personal och rektorn har diskuterat om elever ska delta i utbildningsinsatser framöver.

*Åtgärder för att neka obehöriga personer tillträde*Tillträdesbegränsningar/tydligt markerad skolenhet

Av Skolinspektionens observationer på skolenheten framgår att skolan består av en skolbyggnad. Skolans dörrar är i huvudsak låsta, endast huvudentrén är öppen under verksamhetstid. I anslutning till huvudentrén finns en bemannad expedition. På dörrarna finns två olika informationslappar uppsatta, en som ger information om att det är ett skolområde där obehöriga ej är välkomna och en som informerar om att besök ska anmälas i expeditionen och att hämtning av barn på fritidshemmet sker på andra sidan av skolbyggnaden.

Skolområdet är delvis avgränsat med staket. Det finns staket på ena långsidan samt vid fotbollsplanen. Delar av skolområdet gränsar mot allmänna gång- och cykelbanor och där finns det ingen avgränsning mellan skolområdet och de allmänna ytorna. Det finns inga skyltar på staketet eller mot gång- och cykelstigarna som anger var skolområdet börjar och där det framgår vilka villkor som gäller för utomstående att vistas på skolområdet.

Rutiner för besök av utomstående och avvisande av obehöriga

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens skriftliga rutin "Besökspolicy". Av rutinen framgår att besök på skolan alltid ska vara förannmälda samt att den som tar emot besöken är ansvarig för besökaren under hela besöket. Vidare framgår hur personal ska agera för det fall en obehörig person uppmärksammas och ska avvisas.

Kännedom om rutiner

Eleverna uppger att det endast är eleverna som går på skolan samt skolans personal som får vara på skolan. Eleverna säger att de vuxna avvisar elever från andra skolor om de kommer på besök. Om eleverna ser en person de inte känner till meddelar de antingen någon av sina lärare eller socialpedagogen.

Personalen och rektorn uppger samstämmigt att besök ska bokas i förväg, i annat fall ska besökarna anmäla sig i expeditionen. Personalen säger att de alltid frågar besökare om deras ärende om besökaren inte är med någon personal från skolan. All personal säger att de vet om att de har rätt att avvisa obehöriga från skolan. Vidare säger personalen att de informerat eleverna att de alltid ska vända sig till en vuxen på skolan om de ser personer som inte är behörig att vara på skolan. Rektorn bekräftar personalen utsagor om hur de ska agera vid besök av personer i skolan samt vilken information eleverna fått kring besökare.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det på varje skolenhet

1. finns en beredskapsplan som anger de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation, och
2. bedrivs ett löpande arbete för att säkerställa en beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om allvarliga våldssituationer. (6 a kap. 3 § 1 och 2 skollagen)

Enligt förarbeten ska det i en beredskapsplan framgå hur personal, barn och elever ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om en sådan situation. (Prop 2024/25:160 s. 46, 157)

Av förarbeten framgår vidare att ett löpande arbete innebär att huvudmannen måste se till att det sker ett kontinuerligt arbete för att identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter samt att beredskapsplanen eller andra säkerhetsåtgärder uppdateras eller ändras när omständigheterna medför ett behov av detta. Inom ramen för det löpande arbetet måste det även säkerställas att personal och elever får information om planeringen och de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation. Ett löpande arbete med beredskap innefattar vidare att personal genomför övningar i enlighet med beredskapsplanen för till exempel inrymning, utrymning och utestängning. (Prop 2024/25:160 s. 41, 44, 157 och 158).

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det på varje skolenhet vidtas åtgärder för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till enheten under tid när verksamheten pågår. (6 a kap. 4 § skollagen)

Av förarbeten framgår att åtgärder som behöver vidtas är att se till att det finns tillträdesbegränsningar. Sådana kan vara fysiska i form av t.ex. grindar och lås men det kan också handla om att se till att enhetens område är tydligt markerat och att de villkor som gäller för att vistas på området kommuniceras utåt på ett tydligt sätt. Vid samnyttjande av lokaler och ytor behöver åtgärder vidtas för att tydliggöra gränserna mellan det område som enbart disponeras av skolan och gemensamt nyttjade ytor.

Huvudmannen bör också begränsa möjligheterna för utomstående personer att fritt röra sig från angränsande ytor och gemensamma ytor in på enheterna. Det måste vid varje skolenhet övervägas vilka åtgärder som i det enskilda fallet är nödvändiga och möjliga för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till området. De olika förutsättningar som gäller för olika enheter innebär att olika åtgärder kan vara aktuella. I den mån t.ex. kulturskola eller liknande verksamhet bedrivs i skolans lokaler under skoldagen är det väsentligt att skolan har tydliga rutiner och riktlinjer för när personer som hör till dessa verksamheter får vistas inom enheten. Bestämmelsen innebär inte ett krav på att varje möjlighet för en utomstående person att ta sig in på området undanröjs, genom exempelvis

fysiska säkerhetslösningar eller genom att personal övervakar skolområdet. Om en obehörig person uppmärksammas på området måste emellertid åtgärder vidtas för att förmå denna att lämna området (Prop 2024/25:160 s 159).

Det framgår vidare av förarbeten att om det saknas rutiner och riktlinjer för när utomstående ska ha rätt eller möjlighet att vistas på skolenheten kan det lätt uppstå gråzoner och oklarheter kring vilka som har rätt att vistas där. Rutinerna bör syfta till att tydliggöra hur utomstående besökare ska agera om de vill besöka t.ex. skolan, hur skolan ska agera för att ta emot sådana besökare och hur obehöriga personer kan avvisas från enheten. Rutiner kan exempelvis handla om att besök ska anmälas på ett visst sätt, att personal ska möta upp besökare vid entrén, att besökare ska bära besöksbricka eller liknande och att skolpersonal ska fråga utomstående som de inte känner igen varför de är där. Rutiner och riktlinjer måste vidare kommuniceras utåt på ett ändamålsenligt sätt (Prop 2024/25:160 s. 59).

Skolinspektionens bedömning

Beredskapsplan

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att skolenhetens dokument "Kommungemensam plan för beredskap vid våldssituationer" innehåller motsvarande information som i en beredskapsplan. Skolinspektionen konstaterar att det av nämnda plan framgår hur personal och elever ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om en sådan situation. Skolinspektionen bedömer därmed att skolenheten uppfyller författningarnas krav vad gäller beredskapsplan.

Löpande arbete för att säkerställa beredskap

Av ovan redovisade omständigheter framgår att det finns ett kontinuerligt arbete för att identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter samt att det genomförs både praktiska och teoretiska utbildningsinsatser kring allvarliga våldssituationer med personal. När det gäller elever har det genomförts utrymningsövningar vid brand, men skolan för diskussioner kring elevers medverkan i utbildningsinsatser. Det framgår vidare att personal och elever har fått information om de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation. Mot denna bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att skolenhetens löpande arbete för att säkerställa beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om sådana situationer uppfyller författningarnas krav.

Åtgärder för att neka obehöriga tillträde

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att det finns vissa tillträdesbegränsningar till skolenheten i form av staket runt delar av området samt genom de skyltar som finns uppsatta på varje ytterdörr på

skolbyggnaden, där det framgår att det är ett skolområde samt vilka villkor som gäller för utomstående. Utredningen visar dock att det inte finns någon markering eller information som tydliggör gränsen mellan skolområdet och den allmänna gång- och cykelvägen. Detta är en brist.

I övrigt visar utredningen att det finns rutiner för hur besök av utomstående ska hanteras och för hur obehöriga ska avvisas, som är kända och tillämpas av personalen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Botkyrka kommun verksamhet vid Kvarnhagsskolan uppfyller inte författningarnas krav fullt ut vad gäller åtgärder för att neka obehöriga tillträde. Utredningen visar att skolområdet till viss del är markerat men att det saknas tydlig markering mot de allmänna gång- och cykelvägarna som gränsar till skolområdet samt att det inte framgår vilka villkor som gäller för utomstående att vistas på området. Detta är en brist. Det framgår dock också att skolenhetens arbete för att neka obehöriga tillträde i övrigt uppfyller författningarnas krav. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela ange Botkyrka en anmärkning.

X Ingrid Jacobsson

Beslutsfattare
Signerat av: Ingrid Jacobsson

X Maria Lundin

Föredragande
Signerat av: Maria Lundin

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Emma Elmstav Barton medverkat.